

Poradnik dzielnicowego „Przemoc w rodzinie”

Wstęp

Poradnik jest pierwszym w Polsce nowatorskim opracowaniem dotyczącym zjawiska przemocy w rodzinie skierowanym do dzielnicowych. Powstał z myślą przekazania niezbędnej wiedzy dzielnicowemu, który podczas wykonywania czynności służbowych spotyka się z jakże trudnym i często niezrozumianym zjawiskiem, jakim jest przemoc w rodzinie. Przy pisaniu tego opracowania wspierałem się wiedzą przekazaną przez magister profilaktyki społecznej i resocjalizacji p. Hannę Dorotę Sasal, zawartą w publikacji „Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie”, oraz informacjami przekazanymi przez wielu wspaniałych specjalistów, których miałem zaszczyt poznać w trakcie Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie prowadzonego przez Instytut Psychologii Zdrowia PTP, które ukończyłem w Warszawie.

Obecnie pełnię funkcję dzielnicowego Rewiru Dzielnicowych Komisariatu Policji Gdynia Śródmieście, a także jestem bliskim współpracownikiem Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” Instytutu Psychologii Zdrowia w Warszawie, członkiem Forum Pomocy Dziecku i Rodzinie w Gdańsku oraz członkiem wspierającym Związek Harcerstwa Polskiego Hufiec Gdynia.

Podziękowanie składam moim osobistym mentorom:

kierownikowi Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieskiej Linii” Instytutu Psychologii Zdrowia p. Renacie Durdzie, informatykowi „Niebieskiej Linii” Norbertowi Starędze oraz serdecznemu przyjacielowi, zastępcy naczelnika Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach Kazimierzowi Walijewskiemu.

Tomasz Pietrzak

Przedstawienie zjawiska przemocy

Przemoc w rodzinie jest to działanie:

- intencjonalne i skierowane przeciwko innym członkom rodziny. Przemoc jest zamierzonym działaniem lub jego zaniechaniem, mającym na celu przejęcie całkowitej kontroli nad ofiarami;
- naruszające prawa i dobra osobiste ofiar (prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku);
- wykorzystujące wyraźną asymetrię sił;
- powodujące ból i cierpienie (sprawca naraża życie i zdrowie ofiar na poważne szkody, co powoduje, że ofiary mają mniejszą zdolność do samoobrony).

Źródła dysproporcji sił:

- wiek (relacja dziecko – dorosły, starszy – dorosły);
- płeć (mężczyzna – kobieta);
- stan zdrowia;
- różne zależności, np. kto dysponuje budżetem domowym.

Rodzaje przemocy w rodzinie

- ***Przemoc fizyczna*** - jest to wszelkiego rodzaju bezpośrednie działanie z użyciem siły, którego rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie, np. popychanie, obezwładnianie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięścią lub

przedmiotami, oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi, użycie broni itp.

- **Przemoc psychiczna** - jest to działanie prowadzące do zniszczenia pozytywnego obrazu własnej osoby, np.: wyśmiewanie, poniżanie, upokarzanie, zawstyżenie, narzucanie własnych poglądów, ciągłe krytykowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów, stosowanie gróźb, szantażowanie.

Przemoc seksualna - jest to wymuszanie różnego rodzaju niechcianych zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy, np. nieakceptowane pieszczoty, praktyki seksualne, seks z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia, krytykowanie zachowań seksualnych.

- **Przemoc ekonomiczna** - jest to działanie mające na celu całkowite uzależnienie finansowe ofiary od sprawcy, np. odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwienie podjęcia pracy, niezaspokajanie podstawowych potrzeb rodziny, okradanie, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli współmałżonka.

Cykle przemocy

- **Faza narastania napięcia**, w której sprawca jest zazwyczaj spięty, czepia się o wszystko. Skutkiem tego są drobne nieporozumienia powodujące dalszy wzrost napięcia.

Zaczyna pojawiać się agresja. Energia ofiary jest skoncentrowana na wszystkich możliwych działaniach mogących zapobiec kolejnej awanturze. Prawdą jest, że ofiara nie może nic zrobić, aby uniknąć kolejnej fazy.

Zaczyna się czuć odpowiedzialna za zachowanie sprawcy.

- **Faza ostrej przemocy**, w której następuje wybuch agresji, sprawca jest gwałtowny, przemienia się w kata. Znajduje w zachowaniu ofiary pretekst do swojego zachowania, wywołuje awanturę, używając przemocy fizycznej w różnych formach. Ofiara może zostać pobita, zraniona, zagrożone może być jej życie.

W tej fazie ofiara najczęściej szuka pomocy (pogotowie, lekarz pierwszego kontaktu, policja).

- **Faza miodowego miesiąca** - w tej fazie sprawca okazuje skruchę i miłość, zwłaszcza gdy ofiara ujawni prawdę na zewnątrz. Sprawca zachowuje się tak, jak ofiara sobie tego życzy, przeprosza, obiecuje poprawę. Do przeprosin często dołącza prezenty. Sprawca i ofiara zachowują się jak zakochana para. Ofiara zaczyna myśleć i wierzyć, że partner zmienił się, a przemoc była wyłącznie incydentem, który się nie powtórzy.

Faza miodowego miesiąca zatrzymuje ofiarę w cyklu przemocy, faza ta mija i następuje po niej faza narastającego napięcia.

Niesie ze sobą zagrożenie, bo faza po niej następująca jest zazwyczaj bardziej gwałtowna, co powoduje większe zagrożenie dla ofiary.

Jak rozmawiać z ofiarą przemocy w rodzinie, pierwszy kontakt z dzielnicowym

- **Zadbaj o czas i miejsce rozmowy.**
- **Rozmawiaj z ofiarą bez obecności sprawcy i jej dzieci.**
- **Przeznacz wystarczający czas na rozmowę.**

Jeśli ofiara przyjdzie w innym czasie niż wspólnie ustalony, bądź nie masz czasu z powodu nieplanowanych ważnych czynności służbowych, przeproś, wyjaśniając zaistniałą sytuację i umów się na kolejny termin.

Ważne: nie zaczynaj rozmowy, jeśli z góry wiesz, że nie zakończysz jej z braku czasu.

- **Zwróć uwagę na sygnały mogące świadczyć o stosowaniu przemocy:**
 - ślady pobicia (rany, zadrapania, siniaki, ślady duszenia, zaczerwienia), lęk, przerażenie, drżenie rąk, rozdrażnienie, płacz.
- **Okaz szacunek i zrozumienie. Decyzja o wezwaniu pomocy jest aktem odwagi i przeciwstawienia się przemocy.**
- **Słuchaj uważnie:**
 - nie przerywaj, nie oceniaj, nie krytykuj;
 - jeśli osoba mówi chaotycznie, po wysłuchaniu zadaj pytania, uporządkuj wiedzę;
 - w razie potrzeby zapisuj, za wiedzą i zgodą rozmówcy.
- **Zapewnij ofiarę, że jesteś po to, aby jej pomóc.**
- Wyraźnie nazwij przemocą to, co ją spotkało. Ważne, by dowiedziała się, że to, czego doświadcza, jest przemocą, a nie konfliktem, który można rozwiązać, wymuszając na sprawcy obietnicę poprawy. Wyjaśnij, że przemoc jest przestępstwem i nikt nie ma prawa do stosowania przemocy i nic jej nie usprawiedliwia.
- Zapewnij ofiarę, że nie jest winna temu, co się stało. Za przemoc odpowiedzialny jest sprawca.

- Uświadom, że przemoc w rodzinie jest niestety zjawiskiem dosyć powszechnym (nie tylko ją to spotkało).
- Daj wsparcie, zapewniając, że prawo jest po stronie ofiary, że ma prawo się bronić, że są miejsca i osoby, u których może uzyskać pomoc.
- Okaż troskę i pomóż opracować plan zapewniający bezpieczeństwo.
- Pozwól samodzielnie podejmować decyzje.
- Nie uzależniaj swojej pomocy od wykonania twoich poleceń typu: musi pani/pan zaskarżyć partnera – złożyć zawiadomienie o przestępstwie, powinna pani/pan go opuścić. Szanuj decyzje, to ofiara będzie ponosiła konsekwencje swoich wyborów.
- Pytaj: *w jaki sposób mógłbym być pomocny*, słuchaj uważnie próśb i staraj się na nie reagować.
- **Poinformuj, że ofiara ma prawo**
 - wezwać policję na;
 - złożyć zawiadomienie o przestępstwie w jednostce Policji, bądź pisemnie w prokuraturze rejonowej (założenie sprawy karnej jest bezpłatne). Do ważnych dowodów należą: zaświadczenia lekarskie, obdukcje, zeznania świadków, interwencje policji, sprawozdanie z kasety z nagraniem awantury domowej – polega na przepisaniu wszystkiego, co znajduje się na kasecie, bez własnych komentarzy.

- **Przełącz informacje, najlepiej na piśmie, o tym gdzie i jaką pomoc może uzyskać** (dane teleadresowe instytucji pomocowych, grup wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, miejsc udzielających bezpłatnych porad prawnych, schronisk, domów dla matek z dziećmi).
- Powtarzaj informacje i wyjaśnienia z uwagi na fakt, że osoba doznająca przemocy może, w stanie wzburzenia, nie móc zrozumieć tego, co do niej mówisz.
- Zgodnie z zasadą małych kroków szukajcie wspólnie niewielkich, lecz realnych posunięć.
- **Nawiąż współpracę z innymi instytucjami, które mogą pomóc. AKTYWNIEM Z NIMI WSPÓŁPRACUJ!**

Opracowanie planu bezpieczeństwa

Podczas rozmowy zadawaj pytania:

- W jaki sposób mogę pani/panu pomóc?
- Co mogę zrobić, żeby mogła się pani/pan poczuć bezpiecznie?
- Co szczególnie panią/pana martwi, jeśli chodzi o bezpieczeństwo dzieci?
- Jakie próby podejmowała pani/pan w przeszłości, aby chronić siebie i dzieci?

Jeśli ofiara przemocy pozostaje ze sprawcą (nie ma alternatywy wyprowadzki, zmiany miejsca zamieszkania), uzyskaj następujące informacje:

- co może zapewnić jej bezpieczeństwo w nagłych wypadkach?
- kogo może wezwać w momencie kryzysu?
- czy wezwie policję, gdy znowu dojdzie do aktów przemocy?
- czy w domu jest telefon? Czy może w porozumieniu z dziećmi i sąsiadami opracować jakiś sygnał, aby oni w krytycznym momencie wezwali pomoc?
- jeżeli zajdzie potrzeba ucieczki, dokąd może się udać?

Zorientuj się, jakie są niebezpieczne miejsca w domu i poradź jej, aby nie dała się tam złapać w pułapkę.

Poinformuj, że w trakcie najbardziej gwałtownego ataku zawsze najlepiej dla niej będzie zaufać własnemu osądowi na temat tego, co w danej sytuacji powinna zrobić. Czasem najlepsza jest ucieczka, a innym razem słuszniej będzie uspokoić napastnika.

Dobre jest każde rozwiązanie, które zapewnia jej ochronę.

o **Poradź ofierze, aby zawsze miała pod ręką następujące rzeczy na wypadek, gdyby musiała uciekać:**

- dowód osobisty, paszport;
- legitymacja ubezpieczeniowa; książeczka RUM;
- akt zawarcia małżeństwa, akty urodzenia dzieci;
- prawo jazdy;
- telefon komórkowy lub kartę telefoniczną;
- numer konta bankowego, książeczki oszczędnościowe, karty płatnicze;

- świadectwa zdrowia, świadectwa szkolne;
- dokumenty rozwodowe i inne dokumenty sądowe;
- ubranie, niezbędne rzeczy dla siebie i dla dzieci,
- klucze do mieszkania.

Jak NIE należy rozmawiać z ofiarą przemocy w rodzinie

Nie należy:

- **Podważać wiarygodności ofiary.**
- **Obrażać:** *to wszystko przez pani/pana bezczynność, lekkomyślność.*
- **Okazywać złości, zniecierpliwienia, irytacji.**
- **Stawiać własne diagnozy:** *widac, że pani/panu nie zależy na poprawie sytuacji.*
- **Bagatelizować zagrożenia.**
- **Obwinić ofiary za to, co się wydarzyło.**
- **Stawać po stronie sprawcy.**
- **Namawiać, aby pogodziła się z zaistniałą sytuacją.**
- **Okazywać lekceważenia.**
- **Odmawiać pomocy do czasu, gdy złoży zawiadomienie o przestępstwie.**

Nie stosuj form oświadczenia pisemnego dotyczącego tego, że ofiara nie chce złożyć zawiadomienia o przestępstwie.

- **Mówić, że ofiara ma sama sobie z tym poradzić.**

- **Oceniać:** *gdyby pani/pan był zdecydowany[a], byłoby znacznie lepiej.*
- **Rozkazywać:** *musi pani/pan się udać do..., do jutra musi podjąć stosowne kroki, decyzje.*
- **Grozić:** *jeśli nie zgłosi pani/pan tego na protokół, to nie ma co liczyć na pomoc.*
- **Udzielać rad typu:** *najlepszy byłby rozwód, rozstanie z partnerem.*

Przemoc wobec dzieci

- **Przemocą fizyczną** jest zadawanie ran, których konsekwencją są stłuczenia, poparzenia, pręgi, cięcia, złamania, lub doprowadzanie do sytuacji, w której dziecko mogło doznać urazów.

- **Objawy stosowania przemocy fizycznej:**
 - siniaki, ślady uderzeń (paskiem, sznurem itp.) na ciele;
 - ślady oparzeń (papierosowych, żelazka itp.);
 - rany twarzy i głowy;
 - rany w różnych fazach gojenia się;
 - powtarzające się złamania, zwichnięcia, opuchlizny;
 - lęk dziecka przed lekcją wychowania fizycznego;
 - lęk przed dotknięciem, kulenie się, uniki;

- strój niedostosowany do pogody, zakrywający zranienia;
- lęk przed powrotem do domu;
- nadmierna agresywność lub nadmierna apatia;

o **Konsekwencje przemocy fizycznej:**

- uszkodzenia ciała (zewnętrzne i uszkodzenia narządów wewnętrznych, złamania);
- obniżona samoocena;
- brak akceptacji siebie, poczucie bezsensu;
- poczucie krzywdy i winy;
- depresja, koszmary nocne;
- zaburzenia pamięci i koncentracji;
- ękliwość w stosunku do dorosłych, obojętność na płacz innych dzieci;
- trudność w nawiązywaniu kontaktów;
- ucieczka w świat fantazji; z
- zachowania agresywne lub autodestrukcyjne.

o **Przemoc emocjonalna**

Takie zachowania dorosłych, jak: odrzucenie emocjonalne, brak wsparcia i zainteresowania dzieckiem, nadmierne kontrolowanie, wymuszanie lojalności, szantażowanie, wzbudzanie poczucia winy, nieposzanowanie godności i prywatności dziecka, które powodują trudności w prawidłowym rozwoju dziecka.

Zachowania dziecka, które mogą świadczyć o przemocy emocjonalnej:

- zaburzenia mowy;
- dolegliwości psychosomatyczne (ból brzucha, ból głowy, nudności);
- mimowolne ruchy mięśni, szczególnie twarzy;
- brak pewności siebie;w
- wycofanie, depresja;
- zachowania destrukcyjne;
- nadmierne podporządkowywanie się dorosłym;
- częste kłamstwa, nieadekwatny lęk przed konsekwencjami;
- silny lęk przed porażką.

o Zaniedbanie

Długotrwałe niezaspokojenie podstawowych potrzeb dziecka zarówno fizjologicznych, jak i psychicznych, co pogarsza stan zdrowia dziecka i utrudnia jego rozwój emocjonalny.

o Podstawowe objawy zaniedbania:

- ciągły głód;
- zaburzony rozwój fizyczny;
- zaniedbany wygląd;

- brak opieki lekarskiej;
- pozostawienie dziecka bez opieki;
- zmęczenie, apatia, bierność.

Zachowania sprawców przemocy w rodzinie

o **Udaje spokojnego i potulnego**

Sprawca po przybyciu funkcjonariuszy Policji często udaje, że śpi i nie wie o co chodzi. Ofiara natomiast często jest roztrzęsiona, płacze, trudno jej opisać, co się zdarzyło. Sprawca spokojnie tłumaczy, że jest to zwykła sprzeczka, konflikt i nic się nie stało.

o **Jest gotowy obiecać wszystko**

Interwenujący funkcjonariusze Policji mogą usłyszeć np.: że więcej się to nie powtórzy, już idzie spać, to był przypadek, drobne nieporozumienie, nie ma się czym przejmować.

o **Próbuje odwołać się do męskiej solidarności**

o **Kwestionowanie odpowiedzialności**

Sprawca przekonuje siebie i próbuje przekonać innych, że ulega jakimś zewnętrznym siłom, nad którymi nie panuje. Próbuje

wmówić interweniującym funkcjonariuszom, że to był wypadek, a więc działanie przypadkowe i niezamierzone.

- o **Kwestionowanie szkody**

Sprawca nie kwestionuje odpowiedzialności, nie zaprzecza, że on to zrobił, ale próbuje przekonać siebie i innych, że nic się nie stało. Bardzo często próbuje wmówić, że się pokłócił, on ją tylko popchnął, a ona się przewróciła. Mówił domownikom, że ich pozabija, ale to tylko słowa i wcale tak nie myślał itp.

- o **Kwestionowanie bycia ofiarą**

Sprawca nie neguje ani odpowiedzialności, ani szkody, odbiera natomiast prawo ludziom, którzy ucierpieli, do nazywania siebie ofiarami jego czynów. Swoje zachowanie przedstawia jako słuszną zemstę, karę. Ofiara przemocy przedstawiana jest jako ktoś, kto zasłużył na ukaranie.

- o **Potępienie potępiających**

Sprawca odbiera innym prawo do oceniania jego czynu. Odwraca uwagę od tego, co zrobił i kieruje ją na motywy, zachowania osób, które mogą go ocenić, osądzić. Często sprawca swoim zachowaniem stara się zmusić, aby interweniujący funkcjonariusze Policji użyli środków przymusu bezpośredniego. Następstwem są oskarżenia sprawcy, a nawet ofiary, o to, że funkcjonariusze przekroczyli swoje uprawnienia, pobili, byli brutalni itp. Służy to odwróceniu uwagi od czynu sprawcy. Często słyszymy, że bicie nie jest niczym nagannym: *przecież wszyscy tak robią*.

- o **Odwoływanie się do wyższych racji**

Osoby interweniujące, dzielnicowy, może usłyszeć, że ofiary są bite zapobiegawczo: *żeby im głupoty do głowy nie przychodziły*,

*żeby siedziały w domu i nie przynosiły wstydu rodzinie. Często także możemy usłyszeć komentarze typu: *bicie dzieci to dobra metoda wychowawcza*. Sprawcy nie dokładają się do budżetu domowego, ponieważ muszą postawić kolegom. Dbają o swój wizerunek w oczach znajomych, kolegów. Biją żony, ponieważ one ubliżają sprawcy przy ludziach, a: *on przecież swój honor ma*.*

Kontakt ze sprawcą przemocy domowej

o Sprawca przemocy domowej powinien dostać wyraźny komunikat:

- stosowanie różnych form przemocy wobec innych jest przestępstwem ściganym przez prawo;
- jego postępowanie znalazło się w kręgu zainteresowania wymiaru sprawiedliwości;
- prawo jest po stronie pokrzywdzonych, ofiary przemocy będą chronione i otrzymają potrzebną pomoc i wsparcie;
- jego postępowania nie można w żaden sposób usprawiedliwiać.

Rozmowy ze sprawcą przemocy domowej powinny być prowadzone z pełną stanowczością. Jeśli sprawca mimo ostrzeżeń nie zmieni swojego zachowania, natychmiast należy zastosować wszelkie zapowiadane wcześniej sankcje. W przeciwnym wypadku wzrasta jego poczucie bezkarności i przemoc może się nasilić.

Obowiązki służbowe dzielnicowego uregulowane Zarządzeniem nr 162 Komendanta Głównego Policji z 18 lutego 2008 roku

- Bezpośredni kontakt z rodziną, wobec której rozpoczęto procedurę „Niebieskie Karty”, w celu rozpoznania sytuacji w rodzinie, potwierdzenia występowania przemocy w rodzinie oraz ustalenia rodzaju i charakteru potrzebnych działań pomocowych – **niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od dnia otrzymania „Karty A”**.
- Przekazanie ofiarom przemocy „Karty B”, jeśli wcześniej nie było takiej możliwości, poinformowanie o zasadach podjęcia działań prawnych, o organizacjach i instytucjach udzielających pomocy, a także o możliwościach przekazania przez Policję, organom administracji rządowej i jednostkom samorządu terytorialnego bądź podmiotom, którym zleciły realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Systematyczne wizyty - co najmniej raz w miesiącu - sprawdzające stan bezpieczeństwa domowników i zachowanie sprawcy przemocy w rodzinie.
- Podejmowanie działań prewencyjnych wobec sprawców przemocy, w tym prowadzenie rozmów profilaktycznych, informowanie o możliwości podjęcia leczenia, terapii bądź udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy.
Umożliwienie ofiarom przemocy zapoznanie się na ich żądanie z „Kartą A” .
- Przekazywanie pisemnych informacji dotyczących rodzin, w których zachodzi przemoc, organom administracji rządowej i

jednostkom samorządu terytorialnego bądź podmiotom, którym zleciły realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zgodnie z procedurą ustawową.

- Udział w tworzeniu i funkcjonowaniu lokalnych zespołów pomocy ofiarom przemocy w rodzinie w ramach współpracy z powołanymi do tego instytucjami pomocowymi.
- Przekazywanie informacji zespołowi ds. nieletnich i patologii dotyczących małoletnich z rodzin, w których występuje przemoc.
- Przekazywanie oryginałów „Kart A” oraz dodatkowych materiałów istotnych dla sprawy do komórek organizacyjnych prowadzących postępowania przygotowawcze w celu przeprowadzenia w danej sprawie postępowania sprawdzającego.
- Przekazywania oryginałów „Kart A” do akt postępowania przygotowawczego.
- Komórki organizacyjne, które uzyskały od dzielnicowego informacje lub materiały z realizacji procedury „Niebieskie Karty”, są zobowiązane do przekazania pisemnych informacji zwrotnych o sposobie ich wykorzystania i podjętych działaniach.
- **Dokumentacja prowadzona przez dzielnicowego powinna zawierać dane o:**
 - rodzinie: w szczególności liczba i wiek jej członków, z uwzględnieniem dzieci, status prawny rodziny, inne osoby wspólnie zamieszkujące z rodziną;
 - sytuacji socjalno-bytowej rodziny, w szczególności źródła utrzymania;
 - warunkach lokalowych;
 - sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dzieci;

- zachowaniu się sprawcy, w szczególności o tym, czy nadużywa alkoholu, środków odurzających, o innych zachowaniach patologicznych, zaspokajaniu potrzeb rodziny, wywiązywaniu się z obowiązków wynikających z władzy rodzicielskiej;
 - terminie i sposobie powiadomienia osoby uznawanej w trakcie realizacji procedury „Niebieskie Karty” za ofiarę przemocy o zakończeniu prowadzenia procedury.
- Dokumentację z realizacji czynności w ramach procedury dzielnicowy gromadzi w teczce o nazwie „Przemoc w rodzinie”.
 - **Dzielnicowy może zakończyć prowadzenie procedury „Niebieskie Karty” wobec rodziny, gdy z posiadanej dokumentacji i uzyskanych informacji wynika, że w rodzinie tej nie występuje zjawisko przemocy.**
 - Zakończenie prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” dzielnicowy dokumentuje w formie notatki urzędowej, wskazując przesłanki jej zakończenia, którą zatwierdza przełożony.
 - Dzielnicowy ma obowiązek powiadomienia osoby uznawanej za ofiarę przemocy o zakończeniu procedury „Niebieskiej Karty”

Przemoc w rodzinie - aspekt prawny

art. 207 § 1 k.k. Znęcanie się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny - podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat (ścigane z urzędu)*

art. 191 § 1 k.k. Kto stosuje przemoc wobec osoby lub groźbą bezprawną w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia - podlega karze pozbawienia wolności do lat 3 (ściganie z urzędu)*.

art. 197 § 1 k.k. Kto przemocą lub groźbą bezprawną lub podstępem doprowadza inną osobę do obcowania płciowego, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10 (ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego)**

art. 209 § 1 k.k. Kto uporczywie uchyla się od wykonywania ciężącego na nim z mocy ustawy lub orzeczenia sądowego obowiązku opieki przez niełożenie na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby i przez to naraża ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych - podlega karze pozbawienia wolności do lat 2 (ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego)**.

* **ściganie z urzędu** polega na tym, że prokurator i policja prowadzą postępowanie niezależnie od woli i zgody osoby pokrzywdzonej. Wycofanie skargi lub odmowa zeznań nie jest podstawą do umorzenia postępowania, jeśli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że popełniono przestępstwo.

****ściganie na wniosek** polega na tym, że bez wniosku osoby pokrzywdzonej postępowanie w danej sprawie nie może być wszczęte.

Gdzie i jak szukać informacji dotyczących przemocy w rodzinie

- Aktualny wykaz instytucji pomocowych znajduje się na stronie internetowej Ogólnopolskiego Porozumienia Osób, Instytucji i Organizacji Pomagających Ofiarom Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”.
Ponadto na łamach serwisu znajduje się wyszukiwarka połączoną z bazą adresową www.porozumienie.niebieskalinia.pl

- „Niebieska Linia” Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie Instytutu Psychologii Zdrowia PTP w Warszawie.
022 - 668 70 00
Poradnia telefoniczna działa w dni powszednie w godzinach 14.00-22.00. Dyżur prawny w ramach poradni odbywa się w poniedziałki i piątki w godzinach 18.00-22.00.
Porady mailowe: **poradnia@niebieskalinia.pl**

- Ogólnopolska „Niebieska Linia” Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
0 801 12 -00 -00
Dni powszednie w godzinach 10.00-22.00, w niedziele i święta 8.00-16.00.

- POMARAŃCZOWA LINIA
0 801 140 068

Ogólnopolska linia telefoniczna dla rodziców dzieci pijących alkohol i zażywających inne środki psychoaktywne (narkotyki, leki itp.) Pomarańczowa Linia - to program przede wszystkim dla rodziców, którzy mają kłopoty wychowawcze z dziećmi pijącymi alkohol i zażywającymi narkotyki. Głównym celem programu jest wstępna konsultacja telefoniczna oraz pomoc w dotarciu do specjalistycznych placówek zajmujących się tego rodzaju problematyką.

Forum Dyskusyjne Ogólnopolskiego Pogotowia

dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” Instytutu Psychologii Zdrowia

www.forum.niebieskalinia.pl

Forum przeznaczone jest głównie dla osób doświadczających przemocy, poszukujących wsparcia oraz osób, które chcą wsparcia udzielić.

Jak wiadomo, internet jest coraz częściej wykorzystywanym narzędziem służącym do komunikacji, poszukiwania informacji. Dlatego założeniem forum jest wyjście naprzeciw potrzebom osób pokrzywdzonych w związku z przemocą w rodzinie. Często łatwiej jest opisać swój problem, niż o tym mówić. Ponadto wiele osób krzywdzonych żyje w przekonaniu, że przemoc domowa nie powinna wychodzić poza cztery ściany - lecz tak nie musi być!

Pamiętajmy: Przemoc jest przestępstwem i nikt nie ma prawa krzywdzić drugiej osoby.

Na łamach forum można także podyskutować, wymienić opinie, podzielić się obawami, co niejednokrotnie owocowało tym, że osoba doświadczająca przemocy odważyła się pójść do placówki pomocowej i uzyskać tam oczekiwane wsparcie.

Do sukcesów można zaliczyć fakt, że na łamach forum w tym roku powstał **specjalny dział dla profesjonalistów**, z którego mogą korzystać pomagacze, tj. między innymi pracownicy socjalni, psychologowie, psychiatry, terapeuci, pracownicy służb mundurowych, w tym **dzielnicowi**.

- Pytania i wątpliwości możecie Państwo kierować pod adres **forum@niebieskalinia.pl**

Przydatna literatura

- Hanna Dorota Sasal, „Niebieskie Karty. Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie”, Wydawnictwo Edukacyjne PARPA, 2006 rok
- Pismo „Niebieska Linia” - dwumiesięcznik wydawany przez Instytut Psychologii Zdrowia (wersja internetowa **www.pismo.niebieskalinia.pl**)
- Patricia Evans, „Toksyczne słowa. Słowna agresja w związkach” wyd. Jacek Santorski, Warszawa,
- Melody Pia, „Toksyczna miłość i jak się z niej wyzwolić”, wyd. Jacek Santorski, Warszawa
- Jay Carter „ Wredni ludzie”, wyd. Jacek Santorski, Warszawa
- Susan Forward, Joan Torres, „Dlaczego on nie kocha, a ona za nim szaleje”, wyd. Rebis, Poznań
- Marie-France Hirigoyen „Molestowanie moralne”, wyd. W Drodze, Poznań
- Wojciech Kruczyński, Paweł Drożdżiak, „Zawsze bezpieczna. Psychologiczne aspekty samoobrony kobiet”, wyd. Prószyński i S-ka, Warszawa
- Anna Salter „Pokonywanie traumy. Jak zrozumieć i leczyć dorosłe ofiary wykorzystania seksualnego w dzieciństwie”, wyd. Media Rodzina, Poznań
- Hetherington Angela, „Wsparcie psychologiczne w służbach ratowniczych”, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk